DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

7. september 2006 *

I sag C-81/05,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León (Spanien) ved afgørelse af 28. januar 2005, indgået til Domstolen den 18. februar 2005, i sagen

Anacleto Cordero Alonso

mod

Fondo de Garantía Salarial (Fogasa),

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann, og dommerne N. Colneric (refererende dommer), K. Lenaerts, E. Juhász og M. Ilešič,

* Processprog: spansk.

generaladvokat: A. Tizzano
justitssekretær: R. Grass,

efter at der er indgivet indlæg af:

— Fondo de Garantía Salarial (Fogasa) ved García Trejo, som befuldmægtiget af Abogacía del Estado

— den spanske regering ved E. Braquehais Conesa, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Rozet og R. Vidal Puig, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 27. april 2006,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets direktiv 80/987/EØF af 20. oktober 1980 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens (EFT L 283, s. 23) i dets oprindelige udgave (herefter »direktiv 80/987«) såvel som i direktivets udgave som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/74/EF af 23. september 2002 (EFT L 270, s. 10, herefter »det ændrede direktiv 80/987«).

2 Anmodningen er indgivet i forbindelse med en sag anlagt af Anacleto Cordero Alonso mod Fondo de Garantía Salarial (lønmodtagernes garantifond, herefter »Fogasa«) angående sidstnævntes afvisning af i henhold til sit subsidiære ansvar at udbetale sagsøgeren en godtgørelse som følge af, at hans ansættelseskontrakt var bragt til ophør.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 Artikel 1, stk. 1, i direktiv 80/987 bestemmer, at »[d]ette direktiv finder anvendelse på krav, som arbejdstagere i medfør af en arbejdsaftale eller et ansættelsesforhold har erhvervet i forhold til arbejdsgivere, der er insolvente i henhold til artikel 2, stk. 1«.

4 Direktivets artikel 2, stk. 2, præciserer, at dette ikke berører medlemsstaternes nationale retsregler for så vidt angår definitionen af udtrykkene »arbejdstager«, »arbejdsgiver«, »løn«, »erhvervet ret« og »delvis erhvervet ret«.

5 Artikel 3, stk. 1, i samme direktiv bestemmer:

»Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for, at garantiinstitutioner, med forbehold af artikel 4, sikrer arbejdstagerne betaling af tilgodehavender, der hidrører fra arbejdsaftaler eller ansættelsesforhold, og som vedrører løn for perioden inden en bestemt dato.«

6 Medlemsstaterne kan i henhold til artikel 4 i direktiv 80/987 indskrænke den i artikel 3 omhandlede betalingspligt for garantiinstitutionerne ved at begrænse den til lønnen for en bestemt periode eller ved at fastsætte et loft.

7 Direktivets artikel 9 bestemmer, at direktivet »ikke [berører] medlemsstaternes mulighed for at anvende eller indføre administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser, som er gunstigere for arbejdstagerne«.

8 Ifølge samme direktivs artikel 10, litra a), berører dette ikke medlemsstaternes mulighed for »at træffe de foranstaltninger, der måtte være nødvendige for at undgå misbrug«.

9 Affattelsen af artikel 3 i det ændrede direktiv 80/987 er følgende:

»Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for, at garantiinstitutioner sikrer arbejdstagerne betaling af tilgodehavender, der hidrører fra arbejdsaftaler eller ansættelsesforhold, herunder fratrædelsesgodtgørelse ved ansættelsesforholds ophør, hvor der er hjemmel herfor i national ret, jf. dog artikel 4.

De tilgodehavender, garantiinstitutionen dækker, er ikke-udbetalt løn, der er optjent i en periode, der ligger inden og/eller eventuelt efter en dato, som medlemsstaterne har fastsat.«

10 I henhold til artikel 3 i direktiv 2002/74 trådte dette i kraft på dagen for offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*, hvilket var den 8. oktober 2002.

11 Direktivets artikel 2 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 8. oktober 2005. De underretter straks Kommissionen derom.

Medlemsstaterne anvender de i første afsnit omhandlede love og bestemmelser på alle former for insolvens, der opstår for en arbejdsgiver efter disse love og bestemmelsers ikrafttræden.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne sender Kommissionen de nationale retsforskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.«

De nationale bestemmelser

12 I artikel 14 i den spanske forfatning fastsættes den grundlæggende ret til lighed for loven.

13 Artikel 26, stk. 1 og 2, i kongeligt lovdekret nr. 1/1995 af 24. marts 1995 om godkendelse af bekendtgørelse af lov om arbejdstagernes forhold (Estatuto de los Trabajadores, BOE nr. 75 af 29.3.1995, s. 9654) i den affattelse, som følger af lov nr. 60/1997 af 19. december 1997 (BOE nr. 304 af 20.12.1997, s. 37453, herefter »lov om arbejdstagernes forhold«), bestemmer:

»1. Ved løn forstås alle de økonomiske fordele, som arbejdstageren modtager i kontanter eller i naturalier som modydelse for de tjenester, han i kraft af sit arbejde yder for andres regning, når disse fordele honorerer det egentlige arbejde, uanset aflønningsformen, eller de hvileperioder, der betragtes som arbejdstid [...].

2. Der tages ikke hensyn til de beløb, arbejdstageren modtager i form af godtgørelser eller til dækning af udgifter, han har afholdt som følge af sin erhvervsmæssige beskæftigelse, samt ydelser og godtgørelser fra den sociale sikringsordning og godtgørelser for forflyttelser, tvungen tjenestefritagelse og afskedigelse.«

14 Artikel 33, stk. 1, 2 og 8, i lov om arbejdstagernes forhold bestemmer:

»1. Lønmodtagernes garantifond, som er et selvstændigt organ under ministeren for arbejdsforhold og sociale anliggender med status som juridisk person og med retsevne til gennemførelse af sine mål, udbetaler den løn, som arbejdstagerne har krav på i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, konkurs eller betalingsstandsning.

I henhold til ovenstående afsnit anses for løn det beløb, der er anerkendt som sådant i et forlig eller i en retsafgørelse under en af de i artikel 26, stk. 1, omhandlede

former, samt den supplerende godtgørelse i form af »salarios de tramitación«, som eventuelt er fastsat af den kompetente ret, idet fonden ikke under nogen omstændigheder, hverken samlet eller særskilt, udbetaler et beløb, der er større end det beløb, som fremkommer ved at gange det dobbelte af den daglige mindsteløn med antallet af dage, hvor der ikke er udbetalt løn, i op til 120 dage.

2. I de i det foregående stykke nævnte tilfælde betaler lønmodtagernes garantifond godtgørelse, der er tilkendt arbejdstagerne ved dom eller administrativ afgørelse som følge af afskedigelse eller som følge af, at aftaler er bragt til ophør i overensstemmelse med denne lovs artikel 50, artikel 51 og artikel 52, litra c), idet beløbet dog ikke kan overstige et års løn, og idet den løn pr. dag, som er grundlaget for beregningen, ikke kan overstige det dobbelte af den ved lov fastsatte mindsteløn.

Den godtgørelse, lønmodtagernes garantifond skal betale i tilfælde af afskedigelse eller af, at aftalerne er bragt til ophør i henhold til denne lovs artikel 50, beregnes på grundlag af 25 dage pr. ansættelsesår og kan ikke overstige det i det foregående afsnit anførte maksimumsbeløb.

[...]

8. For så vidt angår virksomheder med under end 25 arbejdstagere udbetaler lønmodtagernes garantifond 40% af den ved lov tilkendte godtgørelse til arbejdstagere, hvis arbejdsforhold er ophørt efter anvendelse af de i denne lovens artikel 51 nævnte foranstaltninger eller som følge af de årsager, der er nævnt i artikel 52, litra c).

[...]«

15 Artikel 52, litra c), i lov om arbejdstagernes forhold, som opregner de forskellige grunde til ansættelseskontraktens ophør »på grund af objektive omstændigheder«, bestemmer:

»Kontraktforholdet ophører

[...]

c) i tilfælde, hvor det af objektivt anerkendte grunde er nødvendigt at nedlægge arbejdspladser af en af de grunde, der er angivet i artikel 51, stk. 1, i denne lov og i et antal, der er mindre end det, der er fastsat i samme artikel.

I den forbindelse skal arbejdsgiveren som begrundelse for sin beslutning om opsigelse henvise til den økonomiske situation, idet formålet hermed er at komme ud af en vanskelig økonomisk situation, eller til den tekniske, organisatoriske eller produktionsmæssige situation, idet formålet hermed er at overvinde de vanskeligheder, der hindrer virksomhedens hensigtsmæssige drift, enten på grund af virksomhedens konkurrencestilling på markedet eller på grund af krav i forhold til efterspørgslen, ved hjælp af en bedre anvendelse af ressourcerne.«

16 Ophør af kontrakten af objektive grunde forudsætter, at arbejdsgiveren opfylder visse forpligtelser i artikel 53, stk. 1, i lov om arbejdstagernes forhold, herunder:

»[...]

b) udbetaling af en [...] godtgørelse til arbejdstageren svarende til 20 dage pr. arbejdsår, dvs. en godtgørelse, som beregnes i forhold til et antal måneder for perioder på under et år, dog maksimum 12 månedlige ydelser.

[...]«

17 Artikel 84 i kongeligt lovdekret nr. 2/1995 af 7. april 1995 om godkendelse af lovbekendtgørelse af lov om fremgangsmåden ved indgåelse af arbejdsaftaler (Ley de Procedimiento laboral, BOE nr. 86 af 11.4.1995, s. 10695, herefter »LPL«) foreskriver, at såfremt der ikke kan opnås forlig for en administrativ myndighed forud for anvendelsen af artikel 63 i samme dekret, skal der iværksættes en ny obligatorisk forligsprocedure for den kompetente ret.

18 Kongeriget Spanien havde endnu ikke på datoen for den præjudicielle forelæggelse vedtaget nogen bestemmelse, der henviser til direktiv 2002/74, og heller ikke underrettet Kommissionen om gennemførelsen af direktivet.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

19 Anacleto Cordero Alonso arbejdede i en virksomhed med under 25 ansatte. Han blev afskediget af grunde, der skyldtes virksomhedens økonomiske situation. Den sag, som Cordero Alonso havde anlagt til prøvelse af afskedigelsen, førte til en forligsaftale, som blev indgået med sagsøgte i hovedsagen i underretsdommerens nærvær og med dennes medvirken, samt dennes efterfølgende godkendelse, hvilket bevirkede, at aftalen fik samme retsvirkning som en dom med henblik på tvangsfuldbyrdelse, hvis den ikke blev opfyldt. I aftalen fastslog parterne i enighed, at arbejdsforholdet var bragt til ophør af de af arbejdsgiveren anførte grunde, og der fastsattes bl.a. en godtgørelse til arbejdstageren på 5 540,06 EUR, der skulle betales af arbejdsgiveren.

20 Eftersom arbejdsgiveren ikke frivilligt betalte de beløb, der påhvilede ham i henhold til forligsaftalen, iværksatte Cordero Alonso tvangsfuldbyrdelse af aftalen, og den 24. april 2003 blev arbejdsgiveren erklæret insolvent, da der ikke blev fundet goder, der kunne gøres udlæg i med henblik på at indfri betalingen af de skyldige beløb til arbejdstageren.

21 Cordero Alonso anmodede derfor Fogasa om at betale det skyldige beløb. Fogasa betalte ham 40% af afskedigelsesgodtgørelsen i henhold til artikel 33, stk. 8, i lov om arbejdstageres forhold, men nægtede at betale de resterende 60% med den begrundelse, at godtgørelsen var tilkendt ved forlig og ikke ved dom eller administrativ afgørelse.

22 Sagsøgeren i hovedsagen stævnede derefter Fogasa ved Juzgado de lo Social de Palencia med krav om betaling af et beløb svarende til de 60% af godtgørelsen, der var fastsat ved det indenretlige forlig. Juzgado de lo Social frifandt sagsøgte med den begrundelse, at Fogasa efter loven alene er forpligtet til at betale godtgørelser for ophør af aftalen, når sådanne godtgørelser er anerkendt i en dom eller en administrativ afgørelse, men ikke hvis de er aftalt mellem parterne ved forlig. Cordero Alonso appellerede dommen til Tribunal Superior de Justicia de Castilla y Leóns afdeling for sociale sager.

23 Denne ret bemærker, at den i sin dom nr. 306/1993 af 25. oktober 1993 har taget stilling til, om artikel 33, stk. 2, i lov om arbejdstagernes forhold er forenelig med artikel 14 i den spanske forfatning. Ifølge Tribunal Constitucional er princippet om lighed for loven ikke tilsidesat, idet der ikke er tale om, at identiske situationer behandles forskelligt. Med henvisning til dom af 12. december 2002, Rodríguez Caballero (sag C-442/00, Sml. I, s. 11915), har den forelæggende ret rejst spørgsmålet om virkningerne af fællesskabsrettens forrang, og navnlig, hvorvidt den er berettiget til ikke at anvende en national lov, som strider mod fællesskabsretten, idet der ikke findes nogen bestemmelser i spansk procesret, der giver den kompetence hertil.

24 Hvis en sådan kompetence fremgår af fællesskabsretten, er det nødvendigt at fastslå, om fællesskabsretten finder anvendelse i den foreliggende sag, selv om direktiv 80/987 ikke udtrykkeligt omfatter fratrædelsesgodtgørelse ved aftalens ophør. Såfremt der er tale om anvendelse af fællesskabsretten, er det tvivlsomt, om dens forrang frem for national ret udstrækker sig til at omfatte bestemmelser om grundlæggende rettigheder. Hvis fællesskabsretten imidlertid finder anvendelse, skal det undersøges, om den i sagen omhandlede forskelsbehandling er berettiget. Spørgsmålet er ikke fuldstændig afklaret ved Rodríguez Caballero-dommen, eftersom spørgsmålet i hovedsagen vedrører en fratrædelsesgodtgørelse ved aftalens ophør. Hvis det fastslås, at sådanne godtgørelser ikke falder ind under direktiv 80/987's anvendelsesområde, er spørgsmålet imidlertid, om den spanske stat allerede anvender direktiv 2002/74, for så vidt som direktivets indhold allerede er inkorporeret i spansk ret. I bekræftende fald er det kun, såfremt det ved afgørelsen af den af Cordero Alonso rejste sag fastslås, at den spanske stat anvender direktiv 80/987, at de samme spørgsmål vedrørende den grundlæggende ret til lighed for loven opstår.

25 Under disse omstændigheder har Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Indebærer medlemsstaternes forpligtelse til at træffe alle de almindelige eller særlige foranstaltninger, som er egnede til at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, som følger af EF-traktaten eller af retsakter foretaget af Fællesskabets institutioner (artikel 10 EF), samt princippet om, at fællesskabsretten har forrang for national ret, i sig selv, og uden at der kræves udtrykkelige nationale retsforskrifter, at de nationale domstole har kompetence til at undlade at anvende en hvilken som helst form for nationale bestemmelser, der er i strid med fællesskabsretten, uafhængigt af de pågældende bestemmelsers rang i regelhierarkiet (administrative forskrifter, love eller tilmed forfatningsbestemmelser)?

2) a) Når de spanske administrative myndigheder og domstole skal træffe afgørelse om, hvorvidt en arbejdstager, hvis arbejdsgiver er erklæret

insolvent, har ret til at modtage betaling fra [Fogasa] af det tilgodehavende, der skyldes ham ved en arbejdsaftales ophør, hvis sikring i tilfælde af insolvens er fastslået i den nationale lovgivning, anvender de så fællesskabsretten, selv om artikel 1 og 3 i direktiv 80/987 ikke udtrykkeligt omfatter fratrædelsesgodtgørelse ved aftalens ophør?

b) Er de spanske administrative myndigheder og domstole ved anvendelsen af direktiv 80/987 og af de nationale bestemmelser, som gennemfører direktivets indhold, i bekræftende fald bundet af princippet om lighed for loven og forbud mod forskelsbehandling, der følger af fællesskabsretten, og med den rækkevidde, der er fastslået ved [EF-Domstolens] fortolkning, selv om denne fortolkning ikke er sammenfaldende med fortolkningen af den tilsvarende grundlæggende rettighed, der er anerkendt i den spanske forfatning, således som denne rettighed er fortolket i den spanske forfatningsdomstols retspraksis?

c) Pålægger den grundlæggende ret til lighed for loven, der følger af fællesskabsretten, i bekræftende fald en forpligtelse til ligebehandling af de situationer, hvor arbejdstagerens ret til godtgørelse for arbejdsaftalens ophør er fastslået ved en retsafgørelse, og de situationer, hvor den beror på et forlig mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren, der er indgået for en retsinstans og med dennes godkendelse?

3) a) Når en medlemsstat — før ikrafttrædelsen af direktiv 2002/74 — allerede i sin nationale lovgivning har anerkendt arbejdstagerens ret til beskyttelse fra garantiinstitutionen i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens i forbindelse med en godtgørelse for aftalens ophør, indebærer dette da, at fra det nævnte direktivs ikrafttræden den 8. oktober 2002 anvender medlemsstaten fællesskabsretten, selv om fristen for at gennemføre direktivet ikke er udløbet, når den træffer afgørelse om betaling fra garantiinstitutionen af de nævnte godtgørelser for arbejdsaftalens ophør, såfremt arbejdsgiverens insolvens er erklæret efter den 8. oktober 2002?

b) Er de spanske administrative myndigheder og domstole ved anvendelsen af direktiv [2002/74] og af de nationale bestemmelser, som gennemfører direktivets indhold, i bekræftende fald bundet af princippet om lighed for loven og forbud mod forskelsbehandling, der følger af fællesskabsretten, og med den rækkevidde, der er fastslået ved [EF-Domstolens] fortolkning, selv om denne fortolkning ikke er sammenfaldende med fortolkningen af den tilsvarende grundlæggende rettighed, der er anerkendt i den spanske forfatning, således som denne rettighed er fortolket i den spanske forfatningsdomstols retspraksis?

c) Pålægger den grundlæggende ret til lighed for loven, der følger af fællesskabsretten, i bekræftende fald en forpligtelse til ligebehandling af de situationer, hvor arbejdstagerens ret til godtgørelse for arbejdsaftalens ophør er fastslået ved en retsafgørelse, og de situationer, hvor den beror på et forlig mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren, der er indgået for en retsinstans og med dennes godkendelse?«

Det tredje spørgsmål

26 Med sit tredje spørgsmål, som skal behandles først, ønsker den forelæggende ret på den ene side oplysninger om den tidsmæssige anvendelse af det ændrede direktiv 80/987 [spørgsmål 3, litra a)] og på den anden side oplysninger om, hvorvidt der foreligger en eventuel forpligtelse i henhold til fællesskabsrettens princip om lighed og forbud mod forskelsbehandling til ens behandling af de godtgørelser for arbejdsaftalens ophør, der er fastslået ved en retsafgørelse, og de godtgørelser, der beror på et forlig mellem arbejdstagerne og arbejdsgiverne, der er indgået for en retsinstans og med dennes godkendelse [spørgsmål 3, litra b), og c)].

Om den tidsmæssige anvendelse af det ændrede direktiv 80/987

27 I henhold til artikel 2, stk. 1, første afsnit, i direktiv 2002/74 sætter medlemsstaterne de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 8. oktober 2005.

28 Andet afsnit i artikel 2, stk. 1, bestemmer, at medlemsstaterne anvender de i første afsnit omhandlede love og bestemmelser på alle former for insolvens, der opstår for en arbejdsgiver efter disse love og bestemmelsers ikrafttræden. Under disse omstændigheder falder en arbejdsgivers insolvens samt følgerne heraf ind under det ændrede direktiv 80/987's tidsmæssige anvendelsesområde fra tidspunktet for dets ikrafttrædelse, og endda før udløbet af fristen i artikel 2, stk. 1, første afsnit, i direktiv 2002/74.

29 Det er ikke kun de nationale bestemmelser, der udtrykkeligt har til formål at gennemføre direktiv 2002/74, der er omfattet af dets anvendelsesområde, men ligeledes — regnet fra den dato, hvor direktivet træder i kraft — de tidligere gældende nationale bestemmelser, der kan sikre national rets forenelighed med direktivet.

30 I henhold til artikel 3, stk. 1, i det ændrede direktiv 80/987 træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for, at garantiinstitutioner sikrer arbejdstagerne betaling af tilgodehavender, der hidrører fra arbejdsaftaler eller ansættelsesforhold, herunder fratrædelsesgodtgørelse ved ansættelsesforholds ophør, hvor der er hjemmel herfor i national ret, jf. dog artikel 4 i samme direktiv.

31 Selv om artikel 3, stk. 1, i det ændrede direktiv 80/987 kun forpligter en medlemsstat til at sikre betaling af fratrædelsesgodtgørelse ved ansættelsesforholds ophør i den nationale lovgivning, der gennemfører direktiv 2002/74, skal det bemærkes, at for så vidt som den omhandlede nationale lovgivning indeholder en bestemmelse, der lader sådanne fratrædelsesgodtgørelser være omfattet af de kompetente garantiinstitutioners beskyttelse, falder denne nationale bestemmelse ind under det ændrede direktiv 80/987's anvendelsesområde efter den 8. oktober 2002, som er datoen for direktiv 2002/74's ikrafttrædelse.

32 Det følger heraf, at en bestemmelse som artikel 33, stk. 2, i lov om arbejdstagernes forhold, der på visse betingelser pålægger garantiinstitutionerne at betale godtgørelse til arbejdstagerne i tilfælde af afskedigelse eller arbejdsaftalens ophør, er omfattet af artikel 2, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 2002/74 og dermed af direktivets anvendelsesområde for så vidt angår dets anvendelse på omstændigheder, der ligger efter dets ikrafttrædelsesdato.

33 Dette påvirkes ikke af den omstændighed, at det følger af artikel 2, stk. 1, tredje afsnit, i direktiv 2002/74, at de nationale bestemmelser, der er vedtaget med henblik på gennemførelse af direktivet, skal indeholde en henvisning til netop dette direktiv på tidspunktet for deres vedtagelse, eller skal være ledsaget af en sådan henvisning på tidspunktet for deres offentliggørelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*. Sådanne formelle betragtninger bør ikke kunne medføre en ringere beskyttelse af de arbejdstagere, der er omfattet af direktiv 2002/74.

34 Det tredje præjudicielle spørgsmål, litra a), skal således besvares med, at når en medlemsstat — før ikrafttrædelsen af direktiv 2002/74 — i sin nationale lovgivning har anerkendt arbejdstagerens ret til beskyttelse fra garantiinstitutionen i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, for så vidt der er tale om en godtgørelse for arbejdsaftalens ophør, er anvendelsen af denne lovgivning, når arbejdsgiverens insolvens er indtrådt efter direktiv 2002/74's ikrafttrædelse, omfattet af anvendelsesområdet for det ændrede direktiv 80/987.

Om tilsidesættelsen af ligebehandlingsprincippet

35 Når en national retsforskrift falder inden for anvendelsesområdet for fællesskabsretten, skal den være i overensstemmelse med de grundrettigheder, som Domstolen skal beskytte (jf. i denne retning Rodríguez Caballero-dommen, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).

36 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at for så vidt angår godtgørelse ved arbejdsaftalens ophør i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens er det kun den godtgørelse, der er tilkendt ved dom eller administrativ afgørelse, som Fogasa skal betale.

37 Selv om det tilkommer national ret at præcisere de godtgørelser, der er omfattet af det ændrede direktiv 80/987's anvendelsesområde, er denne kompetence undergivet kravet om overholdelse af de grundlæggende rettigheder, herunder navnlig det almindelige lighedsprincip og princippet om forbud mod forskelsbehandling (jf. i denne retning kendelse af 13.12.2005, sag C-177/05, Guerrero Pecino, Sml. I, s. 10887, præmis 25 og 26 og den deri nævnte retspraksis). I henhold til dette princip må forhold, der er sammenlignelige, ikke behandles forskelligt, medmindre en sådan forskelsbehandling er objektivt begrundet (Rodríguez Caballero-dommen, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).

38 Domstolen har allerede fastslået, at når det følger af den relevante nationale lovgivning, at godtgørelse for uberettiget afskedigelse, der er anerkendt ved dom eller administrativ afgørelse i medfør af national ret, må betragtes som fratrædelsesgodtgørelse ved ansættelsesforholdets ophør, der er omfattet af artikel 3, stk. 1, i det ændrede direktiv 80/987, skal lignende godtgørelser, der er fastsat under et indenretligt forlig, som det i artikel 84 i LPL omhandlede, betragtes som fratrædelsesgodtgørelse i denne bestemmelses forstand (Guerrero Pecino-kendelsen, præmis 30).

39 Det forholder sig på samme måde for så vidt angår en ved lov tilkendt godtgørelse i tilfælde af arbejdsaftalens ophør.

40 Alle arbejdstagere, som har mistet deres arbejde på grund arbejdsaftalens ophør, befinder sig for det første i en sammenlignelig situation, når deres arbejdsgiver på grund af insolvens ikke er i stand til at betale dem den godtgørelse, de efter loven er berettiget til. Som generaladvokaten for det andet har anført i punkt 36 i forslaget til afgørelse, har hverken den forelæggende ret eller sagens parter fremført nye argumenter vedrørende en eventuel berettigelse af en forskellig behandling, som Domstolen ikke allerede har haft lejlighed til at undersøge ved behandlingen af Rodríguez Caballero-dommen og dom af 16. december 2004, Olaso Valero (sag C-520/03, Sml. I, s. 12065), samt Guerrero Pecino-kendelsen.

41 Eftersom både lighedsprincippet og princippet om forbud mod forskelsbehandling er et fællesskabsretligt princip, er medlemsstaterne bundet af dette princip i Domstolens fortolkning heraf. Det samme gælder i den situation, hvor den omhandlede nationale lovgivning i henhold til medlemsstatens forfatningsretlige praksis er forenelig med den tilsvarende grundlæggende rettighed, der er anerkendt i den nationale retsorden.

42 Dermed skal tredje spørgsmål, litra b) og c), besvares med, at inden for anvendelsesområdet for det ændrede direktiv 80/987 følger det af det generelle lighedsprincip, sådan som det er anerkendt i Fællesskabets retsorden, at såfremt det bestemmes i en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, at de lovhjemlede godtgørelser på grund af arbejdsaftalens ophør, som er tilkendt ved dom, skal udbetales af garantiinstitutionen i tilfælde af en arbejdsgivers insolvens, skal de godtgørelser, der er tilkendt ved et forlig mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren, som er indgået for en retsinstans og med dennes godkendelse, behandles på samme måde.

Det andet spørgsmål

43 Når henses til besvarelsen af det tredje spørgsmål, er det ufornødent at besvare det andet spørgsmål, der vedrører direktiv 80/987 i direktivets oprindelige affattelse.

Det første spørgsmål

44 Det første spørgsmål vedrører i det væsentlige den forelæggende rets eventuelle forpligtelse i henhold til fællesskabsretten — sådan som fortolket af Domstolen — til at tilsidesætte den nationale lovgivning, som ikke er i overensstemmelse med direktiv 80/987, såvel i dets oprindelige udgave som i dets ændrede udgave.

45 Konstateres det, at der i strid med fællesskabsretten foreligger forskelsbehandling, kan overholdelsen af ligebehandlingsprincippet, så længe der ikke er vedtaget foranstaltninger, som genindfører ligebehandlingen, kun sikres ved, at personer tilhørende den kategori, som forskelsbehandles, indrømmes de samme rettigheder som de personer, der tilhører den privilegerede kategori (Rodríguez Caballero-dommen, præmis 42).

46 I et sådant tilfælde har den nationale ret pligt til at tilsidesætte enhver national bestemmelse, der er diskriminerende, uden at den behøver at anmode om eller afvente, at bestemmelsen forinden ophæves af lovgiver, og den har pligt til at anvende de samme regler på den gruppe, der forskelsbehandles, som de, der gælder for de øvrige arbejdstagere (Rodríguez Caballero-dommen, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis). Denne forpligtelse påhviler retten, uanset om der i national lovgivning findes bestemmelser, der giver den kompetence til at gøre dette.

47 Dermed skal det første spørgsmål besvares med, at den nationale dommer skal undlade at anvende en national bestemmelse, som i strid med lighedsprincippet — sådan som det er anerkendt i Fællesskabets retsorden — udelukker den kompetente garantiinstitution fra at dække godtgørelser ved arbejdsaftalens ophør, der er anerkendt i et forlig mellem arbejdstagerne og arbejdsgiverne og indgået for en retsinstans og med dennes godkendelse

Sagens omkostninger

48 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

1) **Når en medlemsstat — før ikrafttrædelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/74/EF af 23. september 2002 om ændring af direktiv 80/987/EØF — i sin nationale lovgivning har anerkendt arbejdstagerens ret til beskyttelse fra garantiinstitutionen i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, for så vidt der er tale om en godtgørelse for arbejdsaftalens ophør, er anvendelsen af denne lovgivning, når arbejdsgiverens insolvens er indtrådt efter direktivets ikrafttrædelse, omfattet af anvendelsesområdet for Rådets direktiv 80/987/EØF af 20. oktober 1980 om indbyrdes**

tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, som ændret ved direktiv 2002/74.

2) Inden for anvendelsesområdet for direktiv 80/987, som ændret ved direktiv 2002/74, følger det af det generelle lighedsprincip, sådan som det er anerkendt i Fællesskabets retsorden, at såfremt det bestemmes i en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, at de lovhjemlede godtgørelser på grund af arbejdsaftalens ophør, som er tilkendt ved dom, skal udbetales af garantiinstitutionen i tilfælde af en arbejdsgivers insolvens, skal de godtgørelser, der er tilkendt ved et forlig mellem arbejdstageren og arbejdsgiveren, som er indgået for en retsinstans og med dennes godkendelse, behandles på samme måde.

3) Den nationale dommer skal undlade at anvende en national bestemmelse, som i strid med lighedsprincippet — sådan som det er anerkendt i Fællesskabets retsorden — udelukker den kompetente garantiinstitution fra at dække godtgørelser ved arbejdsaftalens ophør, der er anerkendt i et forlig mellem arbejdstagerne og arbejdsgiverne og indgået for en retsinstans og med dennes godkendelse.

Underskrifter